

31989L0391

L 183/1

ÚRADNÝ VESTNÍK EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV

29.6.1989

SMERNICA RADY**z 12. júna 1989****o zavádzaní opatrení na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci**

(89/391/EHS)

RADA EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV,

so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva, najmä na jej článok 118a,

so zreteľom na návrh Komisie ⁽¹⁾ vypracovaný po porade s Poradným výborom pre bezpečnosť, hygienu a ochranu zdravia pri práci,

v spolupráci s Európskym parlamentom ⁽²⁾,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a sociálneho výboru ⁽³⁾,

keďže článok 118a zmluvy ustanovuje, že Rada prijme prostredníctvom smerníc minimálne požiadavky na podporu zlepšovania, najmä pracovného prostredia, aby sa zaručila vyššia úroveň bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov;

keďže táto smernica neumožňuje žiadne zníženie úrovne ochrany, ktorú už jednotlivé členské štáty dosiahli, členský štát sa na základe tejto zmluvy zaväzuje podporovať zlepšovanie podmienok v tejto oblasti a zosúladiť podmienky pri zachovaní už dosiahnutých zlepšení;

keďže je známe, že pracovníci môžu byť vystavení účinkom nebezpečných faktorov životného prostredia počas pôsobenia na pracovisku;

keďže v zmysle článku 118a zmluvy, takéto smernice musia vylúčiť ukladanie správnych, finančných a právnych obmedzení, ktoré by bránili vytváraniu a rozvoju malých a stredných podnikov;

keďže správa Komisie o jej programe pre bezpečnosť, hygienu a ochranu zdravia pri práci ⁽⁴⁾ ustanovuje prijatie smerníc určených na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov;

keďže Rada vo svojej rezolúcii z 21. decembra 1987 o bezpečnosti, hygiene a ochrane zdravia pri práci ⁽⁵⁾ vzala na vedomie zámer Komisie predložiť Rade v blízkej budúcnosti smernicu o organizácii bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov na pracovisku;

keďže vo februári 1988 prijal Európsky parlament štyri rozhodnutia na základe diskusie o vnútornom trhu a ochrane pracovníkov; keďže tieto rozhodnutia osobitne vyzvali Komisiu vypracovať návrh rámcovej smernice, ktorá má slúžiť ako základ pre špecifickejšie smernice vzťahujúce sa na všetky riziká spojené s bezpečnosťou a ochranou zdravia na pracovisku;

keďže členské štáty sú zodpovedné za podporu zlepšení v oblasti bezpečnosti a zdravia pracovníkov na ich území; keďže prijatie opatrení na ochranu zdravia a bezpečnosti pracovníkov pri práci tiež v niektorých prípadoch napomáha ochrane zdravia, a kde je to možné, bezpečnosti osôb, ktoré s nimi žijú v spoločnej domácnosti;

⁽¹⁾ Ú. v. ES C 141, 30.5.1988, s. 1.

⁽²⁾ Ú. v. ES C 326, 19.12.1988, s. 102 a Ú. v. ES C 158, 26.6.1989.

⁽³⁾ Ú. v. ES C 175, 4.7.1988, s. 22.

⁽⁴⁾ Ú. v. ES C 28, 3.2.1988, s. 3.

⁽⁵⁾ Ú. v. ES C 28, 3.2.1988, s. 1.

keďže sa právne systémy členských štátov, týkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia na pracovisku, značne odlišujú a je potrebné ich zdokonaľiť; keďže vnútroštátne ustanovenia k danému predmetu, ktoré často zahŕňajú technické špecifikácie a/alebo samoregulačné normy, môžu viesť k rôznej úrovni bezpečnosti a ochrany zdravia a umožňujú konkurenciu na úkor bezpečnosti a zdravia;

keďže je ešte stále príliš vysoký výskyt pracovných úrazov a chorôb z povolania; keďže sa musia bezodkladne zaviesť alebo zlepšiť preventívne opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov a zaistiť vyšší stupeň ochrany;

keďže, aby sa zabezpečil vyšší stupeň ochrany, pracovníci a/alebo ich zástupcovia musia byť informovaní o rizikách v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia a o opatreniach potrebných na zníženie alebo odstránenie týchto rizík, aby zabezpečili zlepšenú úroveň ochrany; keďže musia byť tiež v pozícii prispievať prostredníctvom vyváženej účasti v súlade s vnútroštátnym právom a/alebo praxou k tomu, aby sa prijímali potrebné ochranné opatrenia;

keďže prostredníctvom vhodných postupov a nástrojov v súlade s vnútroštátnym právom a/alebo praxou sa musí rozvíjať medzi zamestnávateľmi a pracovníkmi a/alebo ich zástupcami informovanie, dialóg a vyvážená účasť na bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci;

keďže zlepšenie bezpečnosti, hygieny a ochrany zdravia pracovníkov pri práci je cieľ, ktorý by nemal podliehať čisto hospodárskym úvahám;

keďže zamestnávatelia majú povinnosť byť stále informovaní o najnovšom pokroku v technológii a vedeckých objavoch týkajúcich sa návrhu pracoviska, majú brať do úvahy vlastné nebezpečenstvá v ich podniku a podľa toho informovať zástupcov pracovníkov; ktorí uplatňujú práva účasti v zmysle tejto smernice tak, aby boli schopní zaistiť vyššiu úroveň bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov;

keďže ustanovenia tejto smernice sa vzťahujú, rešpektujúc prísnejšie súčasné alebo budúce ustanovenia spoločenstva, na všetky riziká, najmä tie, ktoré vyplývajú z používania chemických, fyzikálnych a biologických faktorov pri práci obsiahnutých v smernici 80/1107/EHS⁽¹⁾ tak, ako bola naposledy doplnená smernicou 88/642/EHS⁽²⁾;

keďže v zmysle rozhodnutia 74/325/EHS⁽³⁾ Komisia vedie porady s Poradným výborom pre bezpečnosť, hygienu a ochranu zdravia pri práci o vypracovaní návrhov v tejto oblasti;

keďže je potrebné zriadiť výbor zložený z členov nominovaných členskými štátmi, aby pomohol komisii pri uskutočňovaní technických prispôbení samostatným smerniciam, ustanoveným v tejto smernici,

PRIJALA TÚTO SMERNICU:

ODDIEL I

VŠEOBECNÉ USTANOVENIA

Článok 1

Predmet

1. Predmetom tejto smernice je zaviesť opatrenia na podporu zlepšenia bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci.
2. Z tohto dôvodu smernica obsahuje všeobecné princípy týkajúce sa prevencie ohrozenia pri práci, bezpečnosti a ochrany zdravia, vylúčenia rizikových a úrazových faktorov, informovania, porád, vyváženej spolupráce v súlade s vnútroštátnym právom a/alebo praxou a školenia pracovníkov a ich zástupcov, ako aj všeobecných predpisov na vykonanie uvedených princíпов.
3. Táto smernica rešpektuje existujúce alebo budúce ustanovenia vnútroštátneho práva a spoločenstva, ktoré sú priaznivejšie pre bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov pri práci.

Článok 2

Rozsah

1. Táto smernica sa vzťahuje na všetky odvetvia činnosti, verejné a súkromné (priemysel, poľnohospodárstvo, obchod, administratívu, služby, vzdelávanie, kultúru, voľný čas atď.).
2. Táto smernica sa neuplatňuje tam, kde sú s ňou nevyhnutne v rozpore charakteristiky vlastné pre určité osobitné činnosti verejných služieb, ako sú napríklad ozbrojené sily, polícia alebo pre určité osobitné činnosti služieb civilnej ochrany.

V takom prípade sa bezpečnosť a ochrana zdravia pracovníkov, pokiaľ je to možné, musí zabezpečiť v zmysle cieľov tejto smernice.

⁽¹⁾ Ú. v. ES L 327, 3.12.1980, s. 8.

⁽²⁾ Ú. v. ES L 356, 24.12.1988, s. 74.

⁽³⁾ Ú. v. ES L 185, 9.7.1974, s. 15.

Článok 3

Definície

Na účely tejto smernice majú nasledujúce výrazy tieto významy:

- a) **pracovník**: akákoľvek osoba zamestnaná zamestnávateľom, vrátane praktikantov a učňov, okrem domáceho služobníctva;
- b) **zamestnávateľ**: akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorá má zamestnávateľský vzťah k pracovníkom a zodpovedá za podnik a/alebo prevádzku;
- c) **zástupca pracovníkov s osobitnou zodpovednosťou za bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov**: akákoľvek osoba zvolená, vybraná alebo určená v súlade s vnútroštátnym právom a/alebo praxou na účel zastupovania pracovníkov v prípadoch, keď vznikajú problémy týkajúce sa bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov pri práci;
- d) **prevencia**: všetky postupy alebo opatrenia vykonávané alebo plánované vo všetkých etapách práce v podniku, zamerané na predchádzanie ohrozeniu pri práci alebo na jeho obmedzenie.

Článok 4

1. Členské štáty vykonávajú opatrenia potrebné na zabezpečenie toho, aby zamestnávatelia, pracovníci a zástupcovia pracovníkov podliehali právnym ustanoveniam potrebným na vykonie tejto smernice.
2. Členské štáty zabezpečia najmä primerané kontroly a dohľad.

ODDIEL II

POVINNOSTI ZAMESTNÁVATEĽOV

Článok 5

Všeobecné ustanovenia

1. Zamestnávateľ je povinný zaistiť bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov pri práci po všetkých stránkach.
2. V zmysle článku 7 ods. (3) tam, kde zamestnávateľ najíma kvalifikované externé služby alebo osoby, nezbavuje ho to zodpovednosti v tejto oblasti.
3. Povinnosti pracovníkov v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci neovplyvnia princíp zodpovednosti zamestnávateľa.
4. Táto smernica neobmedzuje možnosť členských štátov ustanoviť vylúčenie alebo obmedzenie zodpovednosti zamestnávateľov tam, kde sa vyskytujú nezvyčajné a nepredvídateľné okolnosti, na ktoré zamestnávatelia nemajú vplyv, alebo v prípade

výnimočných udalostí, ktorých následkom nemohli zabrániť napriek uplatňovaniu úplnej náležitej starostlivosti.

Členské štáty nemusia uplatniť voľbu uvedenú v prvom pododseku.

Článok 6

Všeobecné povinnosti zamestnávateľov

1. V rozsahu svojej zodpovednosti vykoná zamestnávateľ opatrenia potrebné na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov, vrátane prevencie ohrozenia pri práci a zabezpečovania informácií a školenia, ako aj zabezpečovania potrebnej organizácie a prostriedkov.

Zamestnávateľ musí potrebu prispôsobiť tieto opatrenia vykonať tak, aby boli zohľadnené meniace sa okolnosti, s cieľom zlepšiť existujúcu situáciu.

2. Zamestnávateľ uskutočňuje opatrenia uvedené v prvom pododseku v odseku 1 na základe nasledujúcich všeobecných princípov prevencie:

- a) vylúčenie rizík;
- b) vyhodnocovanie rizík, ktoré nie je možné vylúčiť;
- c) odstránenie rizík pri zdroji;
- d) prispôbenie práce jednotlivcovi, najmä pri navrhovaní pracovísk, výbere pracovných prostriedkov a výbere pracovných a výrobných metód, najmä z hľadiska zmiernenia jednotlivých práce a vopred určenej úkolovej práce a z hľadiska znižovania ich vplyvu na zdravie;
- e) prispôbovanie sa technickému pokroku;
- f) nahradzovanie nebezpečných situácií bezpečnými alebo menej nebezpečnými;
- g) rozvíjanie celkovej súvislej preventívnej politiky, ktorá zahŕňa technológiu, organizáciu práce, pracovné podmienky, sociálne vzťahy a vplyv faktorov týkajúcich sa pracovného prostredia;
- h) uprednostňovanie kolektívnych ochranných opatrení pred individuálnymi ochrannými opatreniami;
- i) poskytovanie primeraných inštrukcií pracovníkom.

3. Rešpektujúc ostatné ustanovenia tejto smernice, berúc do úvahy charakter činnosti podniku a/alebo prevádzky zamestnávateľ:

- a) vyhodnocuje riziká týkajúce sa bezpečnosti a zdravia pracovníkov, medzi iným pri výbere používaných pracovných prostriedkov, chemických látok alebo prípravkov a vybavenia pracovísk.

Nadväzne na toto vyhodnocovanie, a ak je to potrebné, preventívne opatrenia a pracovné a výrobné metódy realizované zamestnávateľom musia:

- zabezpečiť zlepšenie úrovne ochrany poskytovanej pracovníkom, s ohľadom na bezpečnosť a ochranu zdravia,
 - byť začlenené do všetkých činností podniku a/alebo prevádzky a na všetkých hierarchických úrovniach;
- b) tam, kde pracovníka poverí úlohami, berie ohľad na schopnosti pracovníka, so zreteľom na zdravie a bezpečnosť;
- c) zabezpečí, aby plánovanie a zavádzanie nových technológií bolo predmetom konzultácií s pracovníkmi a/alebo ich zástupcami, s ohľadom na následky výberu pracovných prostriedkov, pracovných podmienok a pracovného prostredia na bezpečnosť a zdravie pracovníkov;
- d) vykoná primerané opatrenia na zabezpečenie toho, aby do priestoru, kde sa vyskytuje vážne a osobitné nebezpečenstvo, mali prístup len pracovníci, ktorí boli primerane poučení.

4. Bez toho, aby boli dotknuté ustanovenia tejto smernice, tam, kde niekoľko podnikov pôsobí na tom istom pracovisku, zamestnávateľa spolupracujú pri realizovaní ustanovení o bezpečnosti, ochrane zdravia a hygiene práce, s ohľadom na druh činností, koordinujú svoje činnosti v záležitostiach ochrany a prevencie ohrozenia pri práci, informujú sa navzájom a informujú aj svojich príslušných pracovníkov a/alebo zástupcov pracovníkov o týchto rizikách.

5. Opatrenia týkajúce sa bezpečnosti, hygieny a ochrany zdravia pri práci za žiadnych okolností nemôžu byť zahrnuté do finančných nákladov pracovníkov.

Článok 7

Ochranné a preventívne služby

1. Bez toho, aby boli dotknuté povinnosti uvedené v článkoch 5 a 6, zamestnávateľ určí jedného alebo viacerých pracovníkov, aby vykonávali činnosti súvisiace s ochranou a prevenciou pred ohrozením pri práci v podniku a/alebo v prevádzke.

2. Určení pracovníci nemôžu byť žiadnym spôsobom znevýhodnení z dôvodu ich činností, ktoré súvisia s ochranou a prevenciou pred ohrozením pri práci.

Určeným pracovníkom sa povoľuje primeraná doba na umožnenie splnenia ich povinností vyplývajúcich z tejto smernice.

3. Ak sa tieto ochranné a preventívne opatrenia nemôžu zorganizovať z dôvodu nedostatku kvalifikovaného personálu v

podniku a/alebo v prevádzke, zamestnávateľ si najíma kvalifikované externé služby alebo osoby.

4. Ak si zamestnávateľ najíma tieto služby alebo osoby, informuje ich o faktoroch, o ktorých je známe, že ovplyvňujú, alebo u ktorých je predpoklad, že budú ovplyvňovať bezpečnosť a zdravie pracovníkov a títo musia mať prístup k informáciám uvedeným v článku 10 ods. (2).

5. Vo všetkých prípadoch:

- určení pracovníci musia mať potrebné schopnosti a potrebné prostriedky,
- externé služby alebo osoby, s ktorými sa konzultuje, musia mať potrebné spôsobilosti a potrebné osobné a profesionálne prostriedky,
- počet určených pracovníkov a externých služieb alebo osôb, s ktorými sa konzultuje, musí byť dostatočný

na zabezpečenie organizácie ochranných a preventívnych opatrení, s ohľadom na veľkosť podniku a/alebo prevádzky a/alebo s ohľadom na nebezpečenstvá, ktorým sú pracovníci vystavení a na ich rozloženie v celom podniku a/alebo prevádzke.

6. Za ochranu a prevenciu pred ohrozením bezpečnosti a zdravia, ktoré sú predmetom tohto článku, je zodpovedný jeden alebo viac pracovníkov, jedna služba alebo jednotlivé služby vo vnútri alebo mimo podniku a/alebo prevádzky.

Pracovník (pracovníci) a/alebo agentúra (agentúry) musia v prípade potreby spolupracovať.

7. Vzhľadom na charakter činností a veľkosť podnikov, môžu členské štáty definovať kategórie podnikov, v ktorých zamestnávateľ, za predpokladu, že je kvalifikovaný, môže osobne prevziať zodpovednosť za opatrenia uvedené v odseku 1.

8. Členské štáty definujú potrebné schopnosti a spôsobilosti uvedené v odseku 5.

Môžu určiť dostatočný počet uvedený v odseku 5.

Článok 8

Prvá pomoc, hasenie požiaru a evakuácia pracovníkov, vážne a bezprostredne hroziace nebezpečenstvo

1. Zamestnávateľ:

- vykonáva potrebné opatrenia na zabezpečenie prvej pomoci, hasenia požiaru a evakuácie pracovníkov, prispôbené druhu

činnosti a veľkosti podniku a/alebo prevádzky, s ohľadom na iné prítomné osoby,

— zabezpečuje všetky nevyhnutné kontakty s externými službami, najmä pokiaľ ide o prvú pomoc, rýchlu lekársku pomoc, záchranné práce a hasenie požiaru.

2. V zmysle odseku 1 zamestnávateľ, medzi iným, určí pracovníkov potrebných na realizáciu týchto opatrení — pre prvú pomoc, hasenie požiaru a evakuáciu pracovníkov.

Počet týchto pracovníkov, ich vyškolenie a vybavenie, ktoré majú k dispozícii, je primerané veľkosti a/alebo osobitným rizikám podniku a/alebo prevádzky.

3. Zamestnávateľ:

- a) hneď, ako to je možné, informuje všetkých pracovníkov, ktorí sú alebo môžu byť vystavení vážnemu a bezprostredne hroziacemu nebezpečenstvu o tomto nebezpečenstve a o opatreniach, ktoré sú alebo majú byť vykonané s ohľadom na ochranu;
- b) vykoná opatrenia a poskytne inštrukcie, umožňujúce pracovníkom v prípade vážneho, bezprostredne hroziaceho a neodvratiteľného nebezpečenstva zastaviť prácu a/alebo okamžite opustiť pracovisko a odísť na bezpečné miesto;
- c) okrem výnimočných prípadov zo skutočne opodstatnených dôvodov, nevyžaduje od pracovníkov, aby pokračovali v práci v takej pracovnej situácii, kde pretrvávajú vážne a bezprostredne hroziace nebezpečenstvo.

4. Pracovníci, ktorí v prípade vážneho, bezprostredne hroziaceho a neodvratiteľného nebezpečenstva opustia svoje pracovisko a/alebo nebezpečný priestor, nemôžu byť za to žiadnym spôsobom znevýhodnení a musia byť chránení v súlade s vnútroštátnym právom a/alebo praxou pred akýmkoľvek škodlivými a neoprávnenými následkami.

5. Zamestnávateľ zabezpečí, aby všetci pracovníci, pokiaľ nemôžu kontaktovať priameho zodpovedného nadriadeného, boli schopní v prípade vážneho a bezprostredného ohrozenia ich vlastnej bezpečnosti a/alebo bezpečnosti iných osôb, podniknúť primerané opatrenia, s ohľadom na svoje vedomosti a technické prostriedky, ktoré majú k dispozícii, aby zabránili následkom takéhoto nebezpečenstva.

Za svoje konanie nemôžu byť žiadnym spôsobom znevýhodnení, pokiaľ nekonali neuvážene alebo sa nedopustili nedbanlivosti.

Článok 9

Rôzne povinnosti zamestnávateľov

1. Zamestnávateľ:

- a) vyhodnocuje riziká týkajúce sa bezpečnosti a zdravia pri práci, vrátane tých skupín pracovníkov, ktorí sú priamo vystavení osobitným rizikám;

b) rozhoduje o ochranných opatreniach, ktoré sa majú vykonať, a ak je to potrebné, o ochranných prostriedkoch, ktoré sa majú použiť;

c) vedie zoznam pracovných úrazov, ktoré majú za následok práceneschopnosť pracovníkov v rozsahu väčšom ako tri pracovné dni;

d) v súlade s vnútroštátnym právom a/alebo praxou, vyhotovuje pre príslušné orgány správy o pracovných úrazoch, ktoré utrpeli jeho pracovníci.

2. Členské štáty, vzhľadom na charakter činností a veľkosť podnikov, definujú povinnosti pre rôzne kategórie podnikov, pokiaľ ide o vyhotovovanie dokumentov ustanovených v odseku 1 písm. a) a b) a prípravu dokumentov ustanovených v odseku 1 písm. c) a d).

Článok 10

Informovanie pracovníkov

1. Zamestnávateľ vykoná primerané opatrenia, aby pracovníci a/alebo ich zástupcovia v podniku a/alebo v prevádzke obdržali v súlade s vnútroštátnym právom a/alebo praxou, ktoré môžu zohľadniť, medzi iným veľkosť podniku a/alebo prevádzky, všetky potrebné informácie o:

a) rizikách týkajúcich sa bezpečnosti a zdravia a o ochranných a preventívnych opatreniach a činnostiach, vzťahujúcich sa na podnik a/alebo prevádzku vo všeobecnosti, aj na každý typ pracoviska a/alebo práce;

b) opatreniach vykonaných v zmysle článku 8 ods. (2).

2. Zamestnávateľ vykoná primerané opatrenia, aby zamestnávateľia pracovníkov z akýchkoľvek vonkajších podnikov a/alebo prevádzok zamestnaných v jeho podniku a/alebo prevádzke obdržali v súlade s vnútroštátnym právom a/alebo praxou primerané informácie, týkajúce sa bodov uvedených v odseku 1 písm. a) a b), ktoré sa majú poskytnúť dotknutým pracovníkom.

3. Zamestnávateľ vykoná primerané opatrenia, aby pracovníci s osobitnými funkciami v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov alebo zástupcovia pracovníkov s osobitnou zodpovednosťou za bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov mali pre vykonávanie ich funkcií a v súlade s vnútroštátnym právom a/alebo praxou prístup k:

a) vyhodnocovaniu ohrozenia a ochranných opatrení uvedených v článku 9 ods. (1) písm. a) a b);

- b) zoznamu a správam uvedeným v článku 9 ods. (1) písm. c) a d);
- c) informáciám získaným prostredníctvom ochranných a preventívnych opatrení, od inšpekčných úradov a orgánov zodpovedných za bezpečnosť a ochranu zdravia.

Článok 11

Porady a účasť pracovníkov

1. Zamestnávateľa sa poradia s pracovníkmi a/alebo s ich zástupcami a umožňujú im zúčastňovať sa diskusií o všetkých otázkach týkajúcich sa bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Toto predpokladá:

- porady s pracovníkmi,
 - právo pracovníkov a/alebo ich zástupcov podávať návrhy,
 - vyváženú účasť v súlade s vnútroštátnym právom a/alebo práxou.
2. Pracovníci a/alebo zástupcovia pracovníkov s osobitnou zodpovednosťou za bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov sa zúčastňujú vyváženým spôsobom v súlade s vnútroštátnym právom a/alebo práxou na alebo včas a vopred sa radia so zamestnávateľom o:
- a) každom opatrení, ktoré môže podstatne ovplyvňovať bezpečnosť a ochranu zdravia;
 - b) určení pracovníkov uvedených v článku 7 ods. (1) a 8 ods. (2) a činností uvedených v článku 7 ods. (1);
 - c) informáciách uvedených v článku 9 ods. (1) a 10;
 - d) získaní pomoci od kvalifikovaných služieb alebo osôb mimo podniku a/alebo prevádzky podľa článku 7 ods. (3) tam, kde je to vhodné;
 - e) plánovaní a organizácii školenia uvedeného v článku 12.

3. Zástupcovia pracovníkov s osobitnou zodpovednosťou za bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov majú právo žiadať zamestnávateľa o vykonanie primeraných opatrení a predkladať mu návrhy na zmiernenie ohrozenia pracovníkov a/alebo odstránenie zdrojov nebezpečenstva.

4. Pracovníci, uvedení v odseku 2 a zástupcovia pracovníkov uvedení v odseku 2 a 3, sa nemôžu znevýhodniť za príslušnú činnosť uvedenú v odseku 2 a 3.

5. Zamestnávateľa musia umožniť zástupcom pracovníkov s osobitnou zodpovednosťou za bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov primerané pracovné voľno bez straty na mzde a poskytnúť im potrebné prostriedky na uplatnenie ich práv a funkcií vyplývajúcich z tejto smernice.

6. Pracovníci a/alebo ich zástupcovia sú v súlade s vnútroštátnym právom a/alebo práxou oprávnení odvolať sa na orgán zodpovedný za bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, ak považujú vykonané opatrenia a prostriedky poskytnuté zamestnávateľom za neprimerané na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci.

Zástupcovia pracovníkov musia mať možnosť predkladať svoje pripomienky počas inšpekčných návštev príslušného orgánu.

Článok 12

Školenie pracovníkov

1. Zamestnávateľ zabezpečí, aby každý pracovník bol primerane vyškolený o bezpečnosti a ochrane zdravia, najmä formou informácií a inštrukcií osobitných pre jeho pracovisko alebo prácu:

- pri nástupe do zamestnania,
- v prípade preloženia na iné pracovisko alebo zmeny jeho práce,
- v prípade zavedenia nových pracovných prostriedkov alebo zmeny prostriedkov,
- v prípade zavedenia akejkoľvek novej technológie.

Školenie je:

- prispôbené tak, aby zohľadnilo nové alebo zmenené riziká a
- podľa potreby sa periodicky opakuje.

2. Zamestnávateľ zabezpečuje, aby pracovníci zvonku podnikov a/alebo prevádzok, pracujúci v jeho podniku a/alebo prevádzke počas trvania ich pracovnej činnosti v jeho podniku a/alebo prevádzke, naozaj dostali primerané inštrukcie týkajúce sa ohrozenia bezpečnosti a zdravia.

3. Zástupcovia pracovníkov s osobitnými úlohami v oblasti bezpečnosti a ochrany zdravia pracovníkov majú právo na primerané školenie.

4. Školenie uvedené v odseku 1 a 3 sa nemôže uskutočniť na náklady pracovníkov alebo zástupcov pracovníkov.

Školenie uvedené v odseku 1 sa musí konať počas pracovnej doby.

Školenie uvedené v odseku 3 sa musí konať v pracovnej dobe alebo v súlade s vnútroštátnou praxou buď v rámci, alebo mimo podniku a/alebo prevádzky.

ODDIEL III

POVINNOSTI PRACOVNÍKOV

Článok 13

1. Zodpovednosťou každého pracovníka je, podľa svojich možností, dbať o svoju vlastnú bezpečnosť a ochranu zdravia, ako aj o bezpečnosť a ochranu zdravia iných osôb dotknutých jeho konaním alebo povereniami v práci v súlade so školením a inštrukciami od zamestnávateľa, pokiaľ je to možné.

2. Na tento účel pracovníci v súlade s ich školením a inštrukciami od zamestnávateľa musia najmä:

- a) správne používať stroje, prístroje, nástroje, nebezpečné látky, dopravné vybavenie a iné výrobné prostriedky;
- b) správne používať pridelené osobné ochranné prostriedky a po použití ich vrátiť späť na určené miesto;
- c) sa vyvarovať svojvoľného vypínania, zmeny alebo premiestňovania bezpečnostného zariadenia nainštalovaného napríklad na strojoch, prístrojoch, nástrojoch, v dielni a na budovách a musia správne používať takéto bezpečnostné zariadenia;
- d) okamžite informovať zamestnávateľa a/alebo pracovníkov s osobitnou zodpovednosťou za bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov o akejkoľvek pracovnej situácii, ktorú odôvodnene považujú za situáciu predstavujúcu vážne a bezprostredné ohrozenie bezpečnosti a zdravia a o akýchkoľvek nedostatkoch v systéme ochrany;
- e) v súlade s vnútroštátnou praxou spolupracovať so zamestnávateľom a/alebo s pracovníkmi s osobitnou zodpovednosťou za bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov tak dlho, ako je potrebné na uskutočnenie akýchkoľvek úloh alebo požiadaviek na bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov pri práci uložených príslušným orgánom;
- f) v súlade s vnútroštátnou praxou spolupracovať so zamestnávateľom a/alebo s pracovníkmi s osobitnou zodpovednosťou za bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov tak dlho, ako je potrebné, aby zamestnávateľ zaistil, že pracovné prostredie a podmienky sú bezpečné a nepredstavujú žiadne riziko pre bezpečnosť a ochranu zdravia pracovníkov v oblasti ich činnosti.

ODDIEL IV

RÔZNE USTANOVENIA

Článok 14

Zdravotný dohľad

1. V súlade s vnútroštátnym právom a/alebo praxou sa zavedú opatrenia na zabezpečenie zdravotného dohľadu primeraného pre ohrozenie zdravia a bezpečnosti pri práci.

2. Opatrenia uvedené v odseku 1 majú byť také, aby každý pracovník, ak si to želá, mohol byť v pravidelných intervaloch pod zdravotným dohľadom.

3. Zdravotný dohľad sa môže poskytovať ako súčasť vnútroštátneho zdravotného systému.

Článok 15

Rizikové skupiny

Najmä citlivé rizikové skupiny musia byť chránené pred nebezpečenstvami, ktoré ich osobitne ovplyvňujú.

Článok 16

Samostatné smernice — zmeny a doplnky

Všeobecný rozsah tejto smernice

1. Rada na návrh Komisie podľa článku 118a zmluvy prijme samostatné smernice, medzi iným, v oblastiach uvedených v zozname v prílohe.

2. Táto smernica, bez toho, aby bol dotknutý postup uvedený v článku 17, ktorý sa týka technických úprav, a samostatné smernice sa môžu zmeniť a doplniť v súlade s postupom ustanoveným v článku 118a zmluvy.

3. Ustanovenia tejto smernice sa uplatňujú v plnom znení vo všetkých oblastiach, ktorých sa týkajú samostatné smernice, rešpektujúc prísnejšie a/alebo osobitné ustanovenia obsiahnuté v týchto samostatných smerniciach.

Článok 17

Výbor

1. Na čisto technické úpravy v samostatných smerniciach ustanovených v článku 16 ods. (1), ktoré majú brať do úvahy:

— prijatie smerníc v oblasti technickej harmonizácie a normalizácie a/alebo

— technický pokrok, zmeny v medzinárodných predpisoch alebo špecifikáciách a nové objavy,

Komisiu pomáha výbor zložený zo zástupcov členských štátov, ktorému predsedá zástupca Komisie.

2. Zástupca Komisie predkladá výboru návrh opatrení, ktoré sa majú vykonať.

Výbor oznámi svoje stanovisko k návrhu v lehote, ktorú môže určiť predseda podľa naliehavosti veci.

Stanovisko prednesie väčšina v zmysle článku 148 ods. (2) zmluvy, v prípade tých rozhodnutí, pri ktorých je Rada, na návrh Komisie, požiadaná o ich prijatie.

Hlasy zástupcov členských štátov vo výbore sa vážia spôsobom uvedeným vo vyššie menovanom článku. Predseda nehlasuje.

3. Komisia prijíma plánované opatrenia, ak sú v súlade so stanoviskom výboru.

Ak plánované opatrenia nie sú v súlade so stanoviskom výboru, alebo ak nie je predložené žiadne stanovisko, Komisia bezodkladne predloží Rade návrh opatrení, ktoré sa majú vykonať. Rada sa uznáva kvalifikovanou väčšinou.

Ak sa Rada neuznesie do troch mesiacov od dátumu postúpenia, prijme navrhované opatrenia Komisia.

Článok 18

Záverečné ustanovenia

1. Členské štáty prijímú najneskôr do 31. decembra 1992 zákony, iné právne predpisy a správne opatrenia potrebné na dosiahnutie súladu s touto smernicou.

Okamžite budú o tom informovať Komisiu.

2. Členské štáty oznámia Komisii text ustanovení vnútroštátneho práva, ktoré prijali alebo prijímú v oblasti upravenej touto smernicou.

3. Členské štáty podávajú komisii každých päť rokov správu o praktickej realizácii ustanovení tejto smernice a uvedú stanoviská zamestnávateľov a pracovníkov.

Komisia informuje Európsky parlament, Radu, Hospodársky a sociálny výbor a Poradný výbor pre bezpečnosť, hygienu a ochranu zdravia pri práci.

4. Komisia, so zreteľom na odseky 1 až 3, predkladá pravidelne správu o vykonávaní tejto smernice Európskemu parlamentu, Rade a Hospodárskemu a sociálnemu výboru.

Článok 19

Táto smernica je adresovaná členským štátom.

V Luxemburgu 12. júna 1989

Za Radu

Predseda

M. CHAVES GONZALES

PRÍLOHA

Zoznam oblastí, na ktoré sa vzťahuje článok 16 ods. (1)

- pracoviská
 - pracovné prostriedky
 - osobné ochranné prostriedky
 - práca s obrazovkami
 - manipulácia s ťažkými bremenami, ktorá zahŕňa riziko poškodenia chrbta
 - prechodné alebo lokálne sa meniace staveniská
 - rybné hospodárstvo a poľnohospodárstvo
-